

Yttrande

Datum 2020-04-14

Diarienummer RS 2020-00443

Västra Götalandsregionen**Koncernkontoret**

Handläggare: Tula Ekengren

Telefon: 0700-822615

E-post: tula.ekengren@vgregion.se

Till regeringen

Västra Götalandsregionens yttrande över ”Mer biogas! För ett hållbart Sverige” SOU 2019-63

Sammanfattning

Västra Götalandsregionen är positiv till utredningens förslag till styrmedel för mer produktion av biogas från rötning, både utformningen och nivåerna. Förslaget är utformat på ett sådant sätt att likvärdiga förutsättningar bör finnas för inhemsk produktion och import samt på ett sådant sätt att ökad förädlingsgrad, som ger fler avsättningsmöjligheter och minskar beroendet av en närliggande marknad, stimuleras. Västra Götalandsregionen stöttar också förslaget om fortsatt arbete för en produktion med andra tekniker än rötning.

Generella synpunkter

Utredningen föreslår bibehållen skattebefrielse inom transportområdet samt för industri som inte ingår i handeln med utsläppsrätter samt utöver det ett produktionsstöd med tre beståndsdelar, ett stöd till biogas från gödsel, ett för uppgradering av biogas och slutligen ytterligare en möjlighet till stöd om biogasen också förvätskas.

Västra Götalandsregionen delar utredningens bedömning att biogasen tillför samhället så många nyttor att ett ytterligare stöd förutom skattebefrielsen är motiverat. Västra Götalandsregionen delar också utredningens bedömning att det bör ligga på produktionsnivån för att motverka den ojämna konkurrensen med utländsk biogas som kunnat tillgodoräkna sig dubbla stöd i det nuvarande systemet. Västra Götalandsregionen anser att nivåerna, speciellt i de övre delarna av respektive spann, är rätt nivåer för att skapa likvärdiga förutsättningar för inhemsk produktion som för importerad biogas.

Västtrafik, som ägs av Västra Götalandsregionen, har tagit fram en miljö- och klimatplan där användning av biogas fortsatt har en mycket viktig roll, tillsammans med elektrifiering av stadstrafiken. Skälet för användning av biogas är dels minskad klimatpåverkan vid användningen men också de stora nyttor som kommer vid produktion. Det är därför viktigt att förutsättningar ges för likvärdig konkurrens mellan lokal/regional produktion och import.

Utredningen beskriver på ett förtjänstfullt sätt biogasens olika distributionsmöjligheter. Utredningen visar också att de har förstått att distributionsformen i viss mån avgör vilken avsättningsmöjlighet som finns. Om biogasen inte har vidareförädlats efter produktionen blir möjligheterna lokala med huvudsakligen el/värmeproduktion eller möjligen som rågas till närliggande lokal industri. Om biogasen uppgraderats kan den användas inom transportsektorn till framförallt lätta fordon eller bussar, men även inom el/värmeproduktion och gasen kan också transporteras regionalt till industrianvändning. Dessutom kan uppgraderad biogas injiceras på naturgasnätet och på det viset transporteras längre och användas av större industrier. Om den uppgraderade biogasen dessutom förvätskas, vilket idag bara görs på en plats i Sverige, Lidköping, kan den förvätskade biogasen förutom alla tidigare nämnda möjliga användningsområden dessutom även användas till tunga lastbilar och till sjöfartssektorn. Genom att föreslå att två av tre beståndsdelar av det föreslagna stödet blir kopplat till förädlingen skapar utredningen förutsättningar för fler användarsegment och minskat behov av lokal avsättning.

Västra Götalandsregionen delar också utredningens bedömning att biogas från gödsel besitter så många ytterligare nyttor med bland annat minskat växthusgasutsläpp från gödsel, möjlighet att minska övergödning och möjlighet att minska inköp av fossilt handelsgödsel att det är rimligt att ha ett speciellt produktionsstöd för gödselbaserad biogas.

Användning av biogas inom olika segment

Biogasen används idag till största delen inom transportsektorn och där huvudsakligen till lätta fordon och kollektivtrafik. Så även i Västra Götaland. Inom dessa segment finns många tidigare investeringar i tankinfrastruktur gjorda och det finns en upparbetad lokal/regional avsättning. Ett relativt nytt, men starkt växande, segment är inom tyngre transporter där gasen distribueras och tankas i flytande form. Anläggningen i Lidköping håller nu på att kompletteras med fler anläggningar för produktion av flytande biogas i bland annat Linköping, Nymölla, Mönsterås och Götene och nya tankställen byggs på flera ställen i regionen och landet, oftast med nationellt stöd. Precis som utredningen konstaterar kan detta växande segment dock inte förse från befintlig biogasproduktion utan att kompletterande investeringar i förvätskning görs, och på många fall har produktionsvolymen varit för låg för det skall vara en reell möjlighet. Den

befintliga biogasproduktionen är alltså till stor del fortfarande beroende av lokal/regional avsättning till transportsektorn. Biogasaktörer, framförallt på produktionsnivå, är sårbara när avsättningen är låst vid få segment på en lokal marknad. Förändringar i utbud av fordonsegment från fordonstillverkarna, i nationella styrmedel eller i lokala och regionala avtal/upphandlingar kan vara katastrofala för en enskild anläggning och svåra för hela biogassystemet. Utredningen nämner vid ett flertal tillfällen att elektrifieringen kommer starkt inom just de två segment som många biogasaktörer idag levererar till, nämligen lätta fordon och stadsbusstrafik, men ingen djupare analys över det faktumet görs. Västra Götalandsregionen hade gärna sett att utredningen hade fördjupat arbetet med att analysera hur elektrifieringen kommer påverka de befintliga segmenten.

I det regionala biogasarbetet har vi under fler år verkat för en minskad sårbarhet på användarsidan för biogas. Enligt Västtrafiks plan kommer en förflyttning göras från användning av biogas i stadstrafik till en något högre biogasvolym inom regionbusstrafik. Studier har gjorts för att undersöka om en användning inom mindre industrier utanför handeln med utsläppsrätter skulle kunna förses med flakdistribuerad biogas som komplement till användning inom transportsektorn. Om en fortsatt utredning sker kopplat till utformning av stöd till förgasning vore det förtjänstfullt om den också kommer med förslag på hur användning utanför transportsektorn skulle kunna ökas, speciellt intressant är råvara till kemi- och materialindustrin, ersättning av fossil energi inom industrier både i och utanför handeln med utsläppsrätter samt sjöfartssektorn. Även biogasens möjlighet att effektbalansera elnätet nämns av utredningen men analyseras inte djupare.

Västra Götalandsregionen delar dock utredningens syn på att ett produktionsbidrag som utbetalas till biogasproducenterna är ett mycket verksamt komplement till skattebefrielsen för att verka för fler segment och en minskad sårbarhet.

Annan produktionsteknik än rötning

Västra Götalandsregionen delar utredningens bedömning att förnybara gaser producerade med annan teknik än rötning också behöver stöd för att tillkomma i mindre eller större skala. GoBiGas har fungerat väl tekniskt även om de marknadsmässiga förutsättningarna inte fanns vid tillfälligt. Kompetens av världsklass finns vid Chalmers och intresse för vidareutveckling finns hos industrin. Utredningen föreslår fortsatt utredning av möjliga styrmedel vilket Västra Götalandsregionen stödjer.

Biogasregister

Utredningen föreslår att Energimyndigheten får i uppdrag att ta fram ett biogasregister. Syftet med ett sådant skulle vara att kunna aktörer kan tillgodoräkna sig biogasens nytta även inom handeln med utsläppsrätter samt inom elcertifikatsystemet. Västra Götalandsregionen ser positivt på ett sådant system med det syftet och vill bara påpeka att det bör utföras på ett sådant sätt att det minimerar administration, t.ex. genom att bygga på, eller ersätta, annan administration eller inrapportering. Idag sker t.ex. inrapportering till skattesystemet för grön gasfördelning, statistikinsamling av både produktion och försäljning samt hållbarhetsredovisning till Energimyndigheten.

Regional planering

Utredningen föreslår att regeringen ger i uppdrag till länsstyrelserna att stimulera samordning av biogasaktörer och nämner speciellt samordning med användning inom kollektivtrafiken. Västra Götalandsregionen finner det märkligt att inte nämna regionerna i sammanhanget, speciellt eftersom de har ansvar för kollektivtrafiken och har det regionala utvecklingsansvaret. I Västra Götaland finns en mycket god samverkan med Länsstyrelsen i flera sammanhang, däribland biogas. Den regionala biogasplattformen, Biogas Väst, finansieras av både regionen och länsstyrelsen. Dessutom har regionen ansvar för strukturbildsarbete som mycket väl skulle kunna innefatta samordning som rör lokalisering av anläggningar som berör flera aktörer/kommuner.

Västra Götalandsregionen

Johnny Magnusson
Regionstyrelsens ordförande

Ann-Sofi Lodin
Regiondirektör